

Manjšinska problematika v deželnem svetu

V deželnem svetu poteka te dni izredno važna in zanimiva razprava, ki neposredno zadeva slovensko narodno skupnost v Italiji. Deželni svet namreč razpravlja o zakonskem osnutku, ki ga je predložil svetovalec Slovenske skupnosti dr. Škerk in ki predvideva nekaj važnih dopolnilnih norm k obstoječemu kazenskemu zakonu. Dežela ni sicer pristojna, da sprejema takšne zakone, a ima po svojem statutu pravico, da predloži parlamentu zakonske osnutke, ki obravnavajo vprašanja, pri čemer je dežela neposredno prizadeta. Zastopnik Slovenske skupnosti je smatral za potrebno, da se deželni svet posluži te pravice, in zato ustavil predlog zakona, po katerem bi se dva člena kazenskega zakona tako dopolnila, da bi vsebovala tudi nekaj natančnih norm za zaščito narodnih manjšin, živečih v mejah republike.

Besedilo Škerkovega zakonskega predloga smo svoj čas že objavili in ga zato tu ne bomo ponavljali. Politično bolj zanimiv in pomemben se nam namreč danes zdi potek same razprave o tem vprašanju v deželnem svetu, kajti ta zakonski osnutek je prisilil vse italijanske stranke, da javno in odkrito spregovorijo o celotni manjšinski problematiki ter da o njej tudi zavzamejo jasna stališča.

Iz poteka dosedanje razprave je razvidno, da se s predloženim osnutkom zakona strinjajo Krščanska demokracija, socialisti, socialdemokrati, republikanci (torej vse stranke leve sredine, ki so na vladi) in komunisti. Proti so se pa izjavili liberalci in misovci.

Pravno zelo zanimiv in temeljit govor je imel poročevalec večine, krščanski demokrat dr. Ginaldi, pomemben pa je bil tudi nastop drugega krščanskodemokratskega govornika Stopperja. Njegova izvajanja so morda bila politično še bolj pomembna kakor pravno razglabljanje dr. Ginaldija, saj je sam dejal, da naloga predstavnikov obmejne dežele, kakršna je Furlanija-Juljska krajina, ni v tem, da ustavijo dokončno besedilo zakona, temveč da si morajo predvsem prizadevati, da pride do izraza »določena politična volja«, in sicer volja, da »se spoštujejo pravice manjšin«.

»Člen 2 ustave — je med drugim poudaril govornik — izrecno jamči neprekršljive pravice ne samo človeka kot posameznika, temveč tudi kot člana tistih družbenih enot, v katerih se razvija človekova osebnost. Ena izmed družbenih enot, ki je najbližja človekovi osebnosti, pa je prav gotovo jezikovna skupnost. Zato je zaščita

(Nadaljevanje na 2. strani)

PROTISLOVJE NA KOROŠKEM

Celovški škof. dr. Köstner prireja zdaj kot vsi škofje sestanke po svoji škofiji, da razlaga duhovščini in ljudstvu sklepe vesoljnega cerkvenega zbora in jih uvaja v duha cerkvenih reform. Ena izmed reform, ki jih je sprejel II. vatikanski vesoljni cerkveni zbor, pa je bila ta, da naj bo cerkveno bogoslužje v narodnem jeziku, to je v jeziku, ki ga ljudstvo v resnici govori, da bi lahko doumelo smisel cerkvenih obredov, zlasti pri sv. maši, in tako bolj tesno zaživelo s Cerkvijo in spoznalo božji nauk.

Spričo tega pa prihaja škof dr. Köstner v očitno protislovje s samim seboj, kajti po drugi strani se je zvedelo, da se je v zadnjem času ponovno postavil na stališče, da naj se otroke slovensko govorečih staršev na Koroškem poučuje pri krščanskem nauku v šolah v nemškem jeziku, v kolikor starši sami izrecno ne zahtevajo, naj se jih poučuje v slovenščini. Na nekem nedavnem sestanku, ki ga je sklicala prosvetna oblast koroške deželne vlade, se je škofov zastopnik mons. N. uprl temu, da bi katehetje razlagali verouk v slovenskem jeziku vsem otrokom, ki govorijo v družini slovensko, ter se je postavil na formalno stališče, da naj razlagajo verouk v slovenščini samo tistim otrokom, katerih starši bodo to pismeno zahtevali.

Jasno pa je, da v koroškem slovenskem ljudstvu po več kot tisočletni tuji oblasti in spričo gospodarske zaostalosti južnokoroških pokrajin ni ostalo toliko samozavesti, da bi vsi slovensko govoreči starši v resnici upali pismeno zahtevati za svoje otroke slovenski pouk, ker pomeni to spričo take miselnosti, kot jo razodevajo škof dr. Köstner in nekateri njegovi cerkveni funkcionarji, akt resničnega poguma, ki ga od preprostih in pogosto preplašenih ljudi ni mogoče pričakovati. Škof dr. Köstner je prišel tako v očitno nasprotje z duhom koncilske reforme, naj se cerkveni nauk čimbolj približa ljudem v njihovem lastnem jeziku, da jim bo postal domač in drag. Prišel pa je tudi v protislovje s samim seboj, ker kako naj na sestankih razlaga duha te cerkvene reforme, če se ne strinja z njo ali jo razlaga po svoje in nepravilno? Vesoljni cerkveni zbor pač ni sprejel tistega sklepa z namenom, da bi vsiljeval ljudem pri maši in pri pouku cerkvenega nauka uradni državni jezik, ampak njihov jezik, jezik, ki ga govorijo v družini in ki ga najbolj razumejo. Saj drugače bi bil ta sklep vesoljnega cerkvenega zbora očitno krivičen za narodne manjšine in slabši, kakor pa je bila dosedanja praksa latinskega jezika pri cerkvenih obredih.

Verjamemo, da ženejo škofa dr. Köstner-

ja k takemu ravnanju dobri nameni. Toda z dobrimi nameni je, kot pravijo, tlakovana cesta, ki pelje v pekel. Škof Köstner meni, da bo s tem, če bo pomagal ponemčevati slovensko in — po njegovem — »vindišarsko« mladino na Koroškem, obvaroval to mladino pred skušnjavami komunizma in ateizma, ki ju propagirajo onstran Karavank in tudi nekatere slovensko pisane publikacije na Koroškem. Toda tako mišljenje je zelo naivno. Kajti tudi v nemščini ne manjka publikacij, ki širijo komunizem in ateizem, in menimo, da jih je celo še več. Obstojata tudi nemška komunistična država — Vz hodna Nemčija — ki ne varčuje s trudom in propagando, da čimbolj razširi svojo ideologijo v nemškem jezikovnem občestvu. Poleg tega bi moralo biti škofu znano pedagoško dejstvo, da se odtuji Cerkvi najlaže tisti človek, ki je izkoreninjen in presajen v tuja tla, človek, ki je odrujen svojemu domačemu okolju, svojemu jeziku in narodu. Tak človek tudi najhitreje podleže raznim ekstremističnim, prevratnim in a'eističnim ideologijam, ker skuša pač napolniti praznino v svoji duši in dobiti nadomestilo za tisto, kar mu je bilo — pogosto z napačno vzgojo — vzeto

Škof dr. Köstner bi se moral tudi zavedati, kakšno škodo povzroča s tem katolištvu v vsem slovenskem narodu, kajti kako naj slovenski katoličani zagovarjajo pred ateisti v lastnem narodu tako ravnanje cerkvenega dostojanstvenika? Kako naj jim dopovedo, da je ravnanje dr. Köstnerja eno, stališče Cerkve pa drugo? In kako naj razložijo to, da je bilo stališče mons. N. zavrnjeno s socialističnimi in komunističnim glasom?

In kako bo dr. Köstner upravičil tako svoje ravnanje in raznarodovanje otrok celo pri krščanskem nauku v okviru sodelovanja med sosednjimi škofijami, kakršno je priporočil vesoljni cerkveni zbor? Kaj bo lahko rekel ljubljanskemu in mariborskemu škofu, ko se bo v okviru tega sodelovanja sestal z njima?

In kako bo opravičil tako svoje ravnanje pred svojo vestjo in pred Bogom?

Koroški Slovenci bi morali obhajati v tem obdobju 1200-letnico svojega pokristjanjenja. In ravno za ta nadvse lepi in pomembni jubilej jim prihaja njihov cerkveni knez s takim čudnim darilom in voščilom.

Želiti in upati je, da bi dr. Köstner odtegnil uho svetovavcem, ki ga zavajajo v tako ravnanje, in poslušal rajši glas svoje vesti in duhovnike, ki imajo na terenu opraviti s problemi dušnega skrbstva med slovenskim ljudstvom na Koroškem.

RADIO TRST A

• NEDELJA, 13. marca, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu; 10.15 Poslušali boste — Od nedelje do nedelje na našem valu; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Prigode Huckelerrya Fina«. Napisal Mark Twain, prevedel Pavel Holeček, za radio dramatisiral Joško Lukeš. Drugi del; 12.00 Nabožne pesmi; 12.15 Vera in naš čas; 15.30 »Zvonovi in vlaki«, radijska drama, napisal Yehuda Amihai, prevedla Nada Konjedic. Igra RO., režira Jože Peterlin; 16.25 Glasba tržaških skladateljev za komorne skupine; 18.30 Kino, včeraj in danes, pripravlja Sergij Vesel; 19.00 Dve sto let valčkov; 19.15 Nedeljski vestnik. Urednik Ernest Zupančič; 20.30 Iz slovenske folklorne - Lelja Rehar: »Boš videu ti grješnik, kako bo hudo«; 21.00 Kromatična fantazija, večerni koncert zabavne glasbe s pevcema Petulo Clark in Fredom Bongustom; 22.10 Cerkvena in nabožna dela italijanskih skladateljev.

• PONEDELJEK, 14. marca, ob: 11.35 Radio za šole (Za srednjo šolo); 12.15 Brali smo za vas; 17.20 Radio za šole (Za srednjo šolo); 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Francoske simfonične skladbe iz prejšnjega stoletja; 19.00 Poglavlja iz zgodovine slovenske književnosti: »Življenje in osebnost Ivana Tavčarja«; 19.30 Postni govori: Dr. Kazimir Humar: »Sramežljivost«; 21.00 Gian Francesco Malipiero: »Don Giovanni«, enodejanka s štirimi prizori.

• TOREK, 15. marca, ob: 12.00 Iz slovenske folklorne - Lelja Rehar: »Boš videu ti grješnik, kako bo hudo«; 17.20 Italijanščina po radiu; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Koncertisti naše dežele; 19.00 Ploščice za vas; 22. quiz oddaja, pripravlja Danilo Lovrečič; 21.00 Pregled slovenske dramatike, pripravila Jože Peterlin in Josip Tavčar. Petnaista oddaja; 22.50 Nova glasba. Posnetki s XVII. festivala sodobne glasbe v Benetkah.

• SREDA, 16. marca, ob: 11.35 Radio za šole (Za I. stopnjo osnovnih šol); 12.15 Pomenek s poslušavkami, pripravlja Marijana Prepeluh; 17.25 Radio za šole (Za I. stopnjo osnovnih šol); 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Klavirska glasba; 19.15 Higiiena in zdravje, pripravlja Dr. Rafko Dolhar; 20.35 Kulturni odmevi — dejstva in ljudje v deželi; 21.00 Simfonični koncert; 21.35 Knjižne novice - Alojz Rebula: »Pavle Zidar in njegova knjiga „Sveti Pavel“«.

• ČETRTEK, 17. marca, ob: 12.15 Znanost in tehnika; 17.20 Italijanščina po radiu; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Klasiki moderne glasbe; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše. Pripravlja Krasulja Simohiti; 21.00 »Ivanov«, drama v štirih dejanjih, A. P. Čehova, prevedel Rado Rauber. Igra RO., režira Jože Peterlin.

• PETEK, 18. marca, ob: 11.35 Radio za šole (Za II. stopnjo osnovnih šol); 12.15 Pomenek s poslušavkami, pripravlja Marijana Prepeluh; 17.25 Radio za šole (Za II. stopnjo osnovnih šol); 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Zvonovi in skladatelji v Trstu, pripravlja Claudio Ghebitz; 19.00 Slovenski znanstveni delavci s tržaške univerze - Darjo Frandoljšič: »Vaške skupnosti in kmečke obline v Furlaniji od rimskih časov do beneške nadoblasti«; 19.30 Postni govori: Dr. Frančišek Segula: »Pravičnost v sv. pismu«; 20.35 Gospodarsko in delo; 21.00 Koncert operne glasbe.

• SOBOTA, 19. marca, ob: 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Koncert orkestra Glasbene Matice iz Trsta; 12.00 Kulturni odmevi — dejstva in ljudje v deželi; 15.00 Glasbena oddaja za mladino, pripravil Dušan Jakomin; 16. Volan, oddaja za avtomobiliste; 17.00 Skupina kitar Dragotina Lavrenčiča; 17.20 Skala in Ladja — komentarij o dogodkih po koncilu in v jubilejnim letu; 17.30 Lepo pisanje, vzori in zgledi mladega rodu, pripravila Bruna Pertot; 18.00 Niz javnih koncertov Radia Trst v sezoni 1965-66; 19.15 Družinski obzornik, pripravlja Ivan Theuerschuh; 20.35 Teden v Italiji; 21.00 Jezusovo javno delovanje, trpljenje in smrt. Napisala Tončka Curk. 4. slika; 21.40 Vabilo na ples; 22.40 Koncerti za pihala in orkester.

Izdajatelj: »Novi list« d. z. o. z. • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« — Trst, ulica Sv. Frančiška 20 — telefon 29-477

ZAUPNICA VLADI ALDA MORA

V ponedeljek je izglasovala senatska zbornica zaupnico novi Morovi vladi. Zanj je glasovalo 173 senatorjev, proti pa komunistični, liberalni, monarhistični, misinski senatorji, člani socialistične stranke delavske enotnosti in senator Parri; skupno 123 glasov. Vzdržala sta se senatorja nemške tirolske stranke.

Moro je v svojem govoru ostro poudaril, da ne more priti do sodelovanja s komunisti. V živahno debato je prišel s komunističnimi zastopniki pri vprašanju Vietnama, ko je omenil neodjenljivo stališče Vietminha za mirovne razgovore. V zunanji politiki je Moro omenil privrženost Italije k Atlantskemu paktu.

Del svojega govora je posvetil gospodarski politiki, ki se obrača na boljše. Ministrski predsednik je zagovarjal stališče ravnovesja med zasebnimi in državnimi podjetji, med potrošnjo in investicijami. Dotaknil se je tudi južnotirolskega vprašanja in je izrazil prepričanje, da bo mogoče začeti z

**DELO ZA ZDRUŽENO EVROPO
GRE NAPREJ**

Ministrski svet Evropske gospodarske skupnosti je imel v Bruslju novo zasedanje, na katerem je sprejel več dokaj važnih sklepov.

Potrdil je načelno odločitev, da je treba do prvega julija 1967 odpraviti vse medsebojne carine na industrijske izdelke in kmetijske pridelke. Do 31. julija pa letos je treba odobriti pravilnike za poljske pridelke, povrtino, maščobe in sladkor. K temu je treba dodati sporazum za financiranje skupne kmetijske politike.

Pogajanja za znižanje carin med Evropsko gospodarsko skupnostjo in Združenimi državami v okviru Kennedyjeve runde je treba pospešiti. Evropska skupnost bo do 15. aprila v Ženevi predložila predloge za znižanje carin na kemične proizvode. O zadevi bo imel ministrski svet novo sejo še pred Veliko nočjo.

Končno so v Bruslju govorili o kreditih vzhodno-evropskim državam ter o imenovanju predsednika bodočega enotnega odbora za vse tri evropske skupnosti.

**GOSPODARSKI PETLETNI NAČRT
SLOVENIJE**

Izvršni svet Slovenije je razpravljal o gospodarski petletki republike 1966-1970.

Po družbenem načrtu bi morala družbena bruto proizvodnja letno naraščati od 8 do 9 odstotkov. Izvoz industrijskih izdelkov bi se moral dvigati hitreje od proizvodnje, tako da bi znašala vrednost izvoza leta 1970 330 milijard starih dinarjev. Lani je znašala 186 milijard lir.

Družbeni načrt predvideva tudi povprečno letno povečanje zaposlenosti za 1,3 odstotka ter povprečno naraščanje delovne storilnosti za sedem do 8 odstotkov na leto.

TEDENSKI KOLEDARČEK

13. marca, nedelja: Kristina, Zinka
14. marca, ponedeljek: Matilda, Nevenka
15. marca, torek: Klemen, Truda
16. marca, sredo: Julijan, Hilarij
17. marca, četrtek: Jerica, Jedert
18. marca, petek: Edvard, Slavoljub
19. marca, sobota: Jožef, Rastko

novi avstrijski vlado pogovore za končno ureditev spora. Na koncu je tudi izjavil, da bo vlada skrbela za ureditev deželnih uprav.

Včeraj se je Moro predstavil parlamentu s podobnimi programskimi smernicami.

**NOVA MOROVA VLADA BO MORALA
REŠEVATI GOSPODARSKE TEŽAVE**

Ministrski predsednik Moro je v programskem govoru v parlamentu zagotovil, da se gospodarska konjunktura v Italiji izboljšuje ter je depresija v prvem polletju lani proti koncu leta sledilo obdobje oživitve. Pri tem je spomnil na spodbudne podatke o proizvodnji in zunanji trgovini.

Središče za obratno statistiko v Florenci poroča, kako je februarja še bolj prišla do izraza odvisnost italijanskega tržišča od ugodne tuje konjunktura ter tako izvoz še dalje narašča. Razen za kmetijstvo in gozdarstvo ter za rudarstvo in tekstilno industrijo velja ta ugotovitev za vse druge industrije končnih izdelkov tako potrošnih dobrin kot proizvodnih sredstev. Zaradi tega je kljub zmanjšanju notranje potrošnje opaziti lahen porast proizvodnje v železarnstvu in industriji končnih izdelkov razen v tekstilni industriji, ki trpi tako zaradi notranjega zastoja kakor zaradi premajhnega izvoza. Razmah izvoza dobro vpliva tudi na železniški promet, ki je decembra dosegel povprečje leta 1961, ter na pristaniški promet v Genovi, ki je januarja dosegel novo prvenstvo.

Zaskrbljenost vzbuja dviganje cen na debelo. Indeks je lanskega aprila znašal 108,5 in drugi teden letošnjega februarja 113,2. Zastoj v proizvodnih naložbah se je zaostрил, kar kaže razmerje med vlogami in nakazili, ki je novembra padlo od 70,4 na 69,1. Stavke še večajo negotovost za bodočnost.

**MANJŠINSKA PROBLEMATIKA
V DEŽELNEM SVETU**

(Nadaljevati s 1. strani)

narodnih manjšin osnovno načelo naravnega prava in takó ga tudi tolmači ustava italijanske države.

Svoja izvajanja je Stopper podkrepil s citati znanega katoliškega misleca, jezuita Messinea, in iz enciklike Janeza XXIII. »Mir na zemlji«.

»Od manjšin bomo lahko zahtevali, naj bodo lojalne in naj bodo most med različnimi kulturami in tradicijami, samo ko bomo zajamčili popolno spoštovanje njihovih narodnih vrednot« — je na koncu poudaril svetovalec Stopper.

Kot smo že omenili, so tudi predstavniki ostalih strank leve sredine zavzeli ob tej priložnosti pozitivno stališče do Skerkovega zakonskega osnutka in do splošne manjšinske problematike. Zdelo se pa nam je uместno nekoliko bolj podčrtati izvajanja predstavnikov Kršč. demokracije, ker je to najmočnejša vladna stranka in je torej od nje v glavnem odvisno, kakšna bo bodoča politika do naše in drugih narodnih manjšin v Italiji.

Slovenska skupnost in njen predstavnik v deželnem svetu imata to zaslugó, da sta s svojo prisotnostjo in s svojim delom v političnem življenju sprožila razpravo o manjšinski problematiki ter prisilila italijanske stranke, da so pričela zavzemati jasna stališča o naših vprašanjih.

Misli Andreja Sinjavškega

Nedavno sta bila pred moskovskim sodiščem obsojena na večletno prisilno delo dva sovjetska pisatelja, Andrej Sinjavski in Julij Daniel. Okolišče tega žalostnega procesa so dovolj znane, tudi dolga vrsta protestov zoper težko obsodbo, ki ograža svobodo misli. Več ali manj pa sta ostali neznanj njuat pisatelji sli osonosti, posvečeno njuna duhovna značaja. Zato b. radi predstavili Sinjavškega, oai čnega kritika in misleca. V francoščini je pred leti objavil esej o socialističnem realizmu, lani pa knjižico svojih misli. Iz obeh del smo odbrali nekaj odstavkov in jih zaokrožili. Iz njih so razvidne nenavadne d. menzije smujočega duha prece.šnjega aela mnaega sovjetskega p sateljstva.

»Žeja po Bogu in želja po verovanju se porajata v zapuščenem prostoru. Nista še verovanje samo, kajti kadar se želja pojavlja pred verovanjem, je podobna lakoti pred jedjo. Lačen človek je vedno s tekomo, toda ali jed tudi vedno najde lačnega človeka? Lakota 19. stoletja je nas Ruse nemara pripravila do tega, da smo se pohlepno vrgli na hrano, ki jo je bil pripravil Marx, in pogoltnili smo jo pohlepno, preden smo mogli ugotoviti njen okus, vonj in posledice. Toda sama po sebi je bila ta stoletna lakota posledica katastrofalnega pomanjkanja hrane, to je bila namreč lakota po Bogu. Zato je bila tako utrudljiva in neznosna: prisilila nas je, da smo pohiteli k ljudstvu in pri tem spotikaje se divjali od radikalizma do odpadništva, pri tem pa si vzdigovali v spomin, da smo kljub vsemu tudi mi kristjani...«

»Po veri ne žejajo svetniki, temveč tisti, ki ne poznajo Boga, in odpadniki.«

»Totalni ateizem, popolno in neomajno zanikanje spominjata bolj na religijo kakor na neskončno negotovost. To je vprašanje (Lermontovega) Demona: zanj ni religije in vendar trpi na njeni odsotnosti. (...) Shema Puškinovega Onjegina je prav tako preprosta: dokler ga dekle ljubi in je pripravljena da postane njegova, je brezbrizen, ko pa se poroči z drugim, jo vzljubi strastno in brezupno. V Demonu in Onjeginu so vsebovana vsa nasprotja, kakor jih je ruska književnost poslej obdelovala do Čehova in Bloka: nasprotja duha brez Boga, za dolgo izgubljene-ga cilja.«

»Že dolgo je tega, kar smo začeli doživljati hladni veter in neznosno breme, vendar je le malo ljudi, ki bi si upali o tem spregovoriti svobodno.«

»Po Stalinovi smrti smo stopili v območje potresov in revizij. To je počasen, nesmiseln in brezupen proces, ki v njem nezadržno čutimo sile inertne preteklosti in sile prihodnosti. Današnji otroci najbrž še ne bodo znali ustvariti si novega Boga, ki naj bi človeško navdihnil za prihajajoča zgodovinska obdobja.«

»Svoje upanje postavljam danes v fantastično umetnost s hipotezami namesto cilja, v umetnost, ki bo v njej grotesknost nadomestila realistično opisovanje vsakdanjega življenja. Takšna umetnost bo najbolj ustrezala duhu današnje dobe. Naj nas vznemirljive podobe Hoffmana, Dostojevskega, Goye, Chagalla in Majakovskega, največjega socialističnega realista, pa tudi podobe mnogih drugih realistov in nerealistov naučijo, kako bomo resnični s pomočjo absurdne domišljije.«

»Pijanstvo je naša bistvena narodna slabost, še več, to je naša fiksna ideja. Rusko ljudstvo ne pije iz stiske ali radi nesreče, temveč iz prastare potrebe po nečem čudovi-

tem in nenavadnem; pije — če smem tako reči — na mističen način, ker ga žene sla, da bi si duha osvobodilo zemeljskega ravnotežja in si ga vrnilo v stanje telesne sreče.«

»Pri ruskem človeku je najvažnejša zavest, da ne more ničesar izgubiti. Odtod tudi brezinteresnost ruskega razumnišva.«

»V Boga mora človek zaupati kakor zaupa pes v svojega gospodarja. Požvižgaš in že priteče; najsi odideš kamor koli, pes ne bo povprašal ali pomislil, veselo bo pritekel za teboj, pa četudi na konec sveta.«

»Predolgo smo že tuhtali o človeku, zdaj je čas, da začnemo misliti na Boga.«

»Zakaj se Kristus ni nikoli nasmejal? Mar ne zato, ker smeh pač ne sodi v ječo, v kateri sedijo na smrt obsojeni?«

»Ni izključeno, da je pekel že na zemlji. Če je temu tako, potem je naenkrat vse razumljivo. In če temu ni tako? Moj Bog, kaj pa potem?«

»Kaj je sploh naše telo? Zunanja lupina, potapljaška oprema. Glejte me, čepim v tej potapljaški opremi in se zvijam od bolečin.«

»Smrt je zato tako lepa, ker slehernika med nami postavlja na njegovo pravo mesto.«

»Vse moje življenje je zmes strahopetnosti in rodovitnih molitev.«

»Mnogo stvari sem počel, ko sem čakal na konec svojega življenja. O kako počasi se bliža smrt!«

»Ne smemo verovati iz pridobljene navade ali iz strahu pred smrtjo, ne zato, da bi se zavarovali, in ne zato, ker nas je nekdo k temu prisilil in zastrašil, ne iz humanističnih načel in tudi ne zato, da bi rešili svojo dušo ali da bi bili za vsako ceno izvirni. Verovati moramo iz enega samega preprostega razloga: zato pač, ker Bog kratko in malo je.«

Poraz socialistov v Avstriji

Pri nedeljskih parlamentarnih volitvah v Avstriji je zmagala Avstrijska ljudska stranka. Ljudska stranka je dobila 2.191.128 glasov (48,35%, pri prejšnjih volitvah 45,43%), Socialistična stranka 1.928.922 glasov (42,56%, prej 44%), Stranka svobode (desničarska) 313.859 glasov ali 5,35%, (prej 7,04%). Demokratska napredna stranka bivšega notranjega ministra Olaha, socialističnega disidenta, je dobila 148.521 glasov, 3,28%, komunistična partija 18.639 ali 0,41 glasov (prej 135.520 ali 3,04%); toda tokrat so dobili komunisti od svojega vodstva naročilo, naj volijo socialiste, komunistični kandidat je kandidiral samo v enem volivnem okrožju); liberalna stranka je dobila 1.570 glasov (0,35%, prej ni sodelovala pri volitvah); in prvič se je predstavila tudi tako imenovana marksistično-leninistična stranka, ki je dobila 486 glasov.

Ljudska stranka bo imela v novem parlamentu 85 poslancev (doslej 81), socialisti 74 (doslej 76), Stranka svobode 6 (doslej 8), Olah nobenega in tudi vse ostale skupine bodo ostale brez zastopstva v parlamentu.

BO DE GAULLOVA FRANCIJA IZSTOPILA IZ NATO?

Predsednik De Gaulle je začel praktično izvajati svoj načrt, da spravi Francijo iz Severnoatlantske zveze, in ni izključeno, da namerava celo razbiti atlantski pakt.

V ponedeljek je poslal preko ameriškega

Novice po svetu

Vojaško sodišče v Džakarti je obsodilo na smrt polkovnika Untunga, ki je vodil ponesrečeni upor 1. oktobra lani. Se zdaj pa ni jasno, ali je bil upor naperjen zoper Sukarna, ali pa ga proti tistim elementom v vladi, ki Sukarno niso bili všeč in ga je Sukarno sam pripravil. Zahodni časnikarji se procesa niso smeli udeležiti.

Američani zastrujejo bombardiranje Severnega Vietnama. Tudi v Južnem Vietnamu so v teku precej ostri boji z manjšimi gverilskimi enotami.

Irski nacionalisti so razstrelili v Dublinu spomenik angleškemu pomorskemu junaku Nelsonu. Zahtevajo namreč, naj na tistem mestu postavijo spomenik kakemu junaku irskega boja za neodvisnost.

Jugoslavija bo postala v kratkem polnopravna članica Splošnega sporazuma o trgovini in carinah — GATT. Jugoslovanska delegacija je že odpotovala v Ženevo na razgovore o carinskih olajšavah v trgovini z Združenimi državami in Evropskim skupnim trgovim.

Studentje v Džakarti so razdejali konzulat komunistične Kitajske in zmetali razbito pohištvo in papirje skozi okna. Studentje demonstrirajo že nekaj dni in so med drugim zasedli zunanje ministrstvo. V Indoneziji vlada kaos, cene pa fantastično rastejo.

Na Japonskem je prišlo zadnje dni do dveh velikih in več manjših letalskih katastrof. Tehniki si ubihajo glavo, kaj je temu vzrok. Dejstvo je, da se letalske katastrofe zadnji čas vedno bolj množijo.

veleposlanika v Parizu ameriškega predsedniku Johnsonu pismo, katerega vsebina je sicer tajna, vendar se je zvedelo, da je De Gaulle v njem kratkomalo odpovedal vse vojaške sporazume med Združenimi državami in Francijo, odreja umik vseh francoskih častnikov iz glavnega štaba severnoatlantskih sil (SHAPE) in napoveduje novo ureditev glede položaja francoskih sil v Nemčiji.

Umrli je bivši medvojni švedski zunanji minister Christian Günther. Z nekaterimi koncesijami Nemcem se mu je posrečilo obvarovati švedsko nevtralnost in neodvisnost.

V državah vzhodnega bloka se začenja kazati neugodje zaradi nepopustljivosti Hanoja v prizadevanju sveta, da se konča vojna v Vietnamu. Češko »Rude pravo« (Rdeča pravica) očita Hanoju neelastično vztrajanje pri njegovih pogojih.

Odstavljeni Nkrumah grozi z vdorom v Gano, da si pridobi nazaj oblast in kaznuje upornike. Medtem so pometali s podstavkov in razbili njegove kipe.

V Dominikanski republiki se je začel volivni boj — z atentati na stanovanja politikov.

S Tržaškega

Resolucija Slovenske skupnosti

Tajništvo Slovenske skupnosti je na svoji seji dne 4. 3. 1966 sprejelo naslednjo resolucijo:

Tajništvo Slovenske skupnosti je z obžalovanjem zvedelo, da je Ustanova za industrijsko pristanišče (EPIT) dne 1. marca 1966 popoldne prisilno in brez sodnega dovoljenja izgnala družino Karla Mahničiča iz njegove hiše na Kremenki v dolinski občini. V zvezi s tem ugotavlja:

1. da je ustanova EPIT že 17. februarja 1966 poizkusila izvršiti gornji izgon, a je morala svoj poizkus opustiti zaradi nastopa policijskih organov, ki so smatrali tak poizkus za protizakonit, ker se prisilni izgon ne more izvršiti brez ustreznega ukrepa sodne oblasti, ki pa takega ukrepa v tem primeru ni izdala;

2. da so policijski organi enake poizkuse ustanove EPIT iz istih razlogov preprečili tudi v dopoldanskih urah dne 1. marca 1966. Istega dne popoldne so pa policijski organi na zahtevo predstavnikov ustanove EPIT in družbe SIOT in po izrecnem naročilu nadrejene upravne oblasti dovolili izvršitev prisilnega izgona kljub odločnim protestom Mahničičeve družine in čeprav niti ustanova EPIT niti družba SIOT nista bili v posesti ustreznega sodnega ukrepa;

3. da je to v Tržaški pokrajini prvič, da je nadrejena upravna oblast ukazala v razlaščenem postopku izvršitev prisilnega izgona razlaščenca iz razlaščene stanovanjske hiše in z zemljišča — mimo sodne oblasti in ne da bi bil razlaščenec deležen zaščite, ki jo

UKINITEV VIZUMOV

Dne 8. t. m. je postal veljaven italijansko-jugoslovanski sporazum, po katerem so bili odpravljeni vizumi, ki so bili do zdaj potrebni za potovanje v Italijo oziroma v Jugoslavijo. Od tega dne smejo italijanski in jugoslovanski državljani potovati v obe državi, ne da bi jim bilo potrebno, poskrbeti si vizum na potnih listih. Na ozemlju sosedne države smejo ostati največ 90 dni (ob vsakem potovanju).

Konzularna predstavništva prizadetih držav bodo pa brezplačno izdajala vstopne vizume italijanskim in jugoslovanskim državljanom, ki bodo želeli oditi v sosedno državo zaradi zaposlitve.

Odpravo vizumov je vsa tukajšnja javnost toplo pozdravila. Ta ukrep ponovno dokazuje, kako naglo napreduje proces zblizanja in sodelovanja med dvema državama, za kar smo si tudi v našem listu po svojih močeh prizadevali.

ZAHVALA

Toplo se zahvaljujemo vsem, ki so v tako velikem številu spremili k zadnjemu počitku pokojnega župnika

JOSIPA KRIŽMANA

Posebna zahvala prevz. g. nadškofu in drugi duhovščini, pevcem in godbi, vsem darovalcem cvetja, narodnim nošam, učiteljstvu in šolski mladini.

Trst, 10. 3. 1966

Zalujoči sestra, brat, nečaki, svakinji in ostalo sorodstvo.

predpisuje zakon. Slednja je toliko bolj nujna, ko gre, kot je v primeru Mahničičeve družine, za socialno šibko delavsko družino v njenem sporu z velekapitalistično družbo SIOT.

Tajništvo Slovenske skupnosti, izražajoč mnenje ogorčene slovenske javnosti, odločno protestira proti takšnemu čudnemu postopku in zahteva, naj pristojne oblasti preiščejo vso zadevo, da se ugotovi odgovornost, zadosti pravici in popravi krivica.

Tajništvo Slovenske skupnosti izreka vajejnost z Mahničičevo družino in poziva vso javnost, stranke in organizacije k odločnemu skupnemu nastopu za preprečitev morebitnih podobnih primerov in za spoštovanje zakonitosti.

Tajništvo Slovenske skupnosti si pridružuje pravico, da o tem dogodku obvesti najvišje oblasti v državi.

Trst, 4. 3. 1966

Tajništvo SLOVENSKE SKUPNOSTI

AKCIJA ZA POBIJANJE ŽIVINSKE TBC NA TRŽASKEM

Pokrajinski veterinarski urad v Trstu je napovedal, da se bo v kratkem začela akcija za pobijanje tuberkuloze in bruceloze med govedom v naši pokrajini. Kampanja bo po predpisih zakona številka 615 z dne 9. junija 1964.

Računajo, da ima italijanska živinoreja samo od tuberkuloze na leto okrog tri milijarde lir škode. Bolezen je nevarna tudi za ljudi, ker se prenese na človeka z mlekom in mlečnimi izdelki ter mesom bolnih živali. Letos bodo v tržaški pokrajini pregledali 50 odstotkov živali in pokrajina bi morala biti sanirana v treh letih.

Lastnikom bolnih živali, katere bodo morali dati v zakol, bodo izplačali 80 odstotkov razlike v vrednosti med ceno zaklana goveda in vrednostjo, katero bi govedo imelo, če bi ostalo živo. Vseh sto odstotkov bodo izplačali živinorejcem z manj kot deset glav živine. Bolno žival bo treba zaklati v šestih mesecih od ugotovitve bolezni ter nato v naslednjih 60 dneh nabaviti novo zdravo žival.

ZAPOSILITEV V TRSTU

31. januarja letos je bilo v Trstu zaposlenih 92 tisoč 613 ljudi ali 3 odstotke manj kot istega dne lani.

Brezposelnih je bilo konec letošnjega januarja 6 tisoč 902, kar je 3,3 odstotka manj kot lani.

† JOSIP KRIŽMAN

V ponedeljek, 7. t. m., je velika množica Prosečanov in prebivavcev bližnjih vasi ter iz mesta spremila k večnemu počitku na proseško pokopališče Josipa Križmana, bivšega dolgoletnega župnika na Proseku. Pokojnik, ki je ućakal starost 86 let, je umrl prejšnjo soboto v tržaški bolnišnici.

Župnik Križman se je rodil leta 1880 v istrski vasi Sv. Anton pri Kopru. Po novi maši, ki jo je pel leta 1904, je služboval v raznih farah v Istri, na Krasu in v Trstu. Leta 1927 je postal župnik na Proseku, kjer je pastiroval polnih 30 let. Bil je priznan glasbenik in je zato posvetil mnogo svojega časa pouku zborovskega petja, tako cerkvenega kot ljudskega. Nekaj časa je bil tudi organist pri Sv. Vincenciju in v stolnici Sv. Justa v Trstu.

Najgloblje je seveda župnik Križman zoral na Proseku, kjer je v tesni zvezi s svojimi farani prebil najhujša leta fašistične diktature in kjer je tudi doćakal osvoboditev. V svoji župniji g. Križman ni imel sovražnikov in nasprotnikov, saj so ga vsi izredno radi imeli, ker je med drugim potrdila tudi ogromna udeležba pri njegovem pogrebu.

V cerkvi sv. Antona Novega v Trstu, kjer je pomagal po svoji upokojitvi leta 1958, se je od pokojnika poslovil tržaški škof, na proseškem pokopališču pa sta mu je v slovo spregovorila pevovodja Cibic in župnik Milič, proseški rojak, ki sedaj pastiruje v Sloveniji. Nekaj žalostink je zapel domači zbor, ki se je tako hotel oddolžiti svojemu nekdanjemu požrtvovalnemu in sposobnemu voditelju.

Naj pokojni dušni pastir mirno počiva v Bogu. Sorodnikom izrekamo globoko občuteno sožalje.

PRISTANISKI PROMET

Pomorski blagovni promet v Trstu je januarja znašal 451 tisoč 603 tone. Tako se je povečal za 3,2 odstotka v primeri z lanskim januarjem.

Beneška Slovenija

Ažla:

STAROSTA SOLNIKOV

Zrak in okolica v naših goratih krajih menda prav pospešuje življenje in visoko starost. Večkrat beremo, da živijo po vaseh Beneške Slovenije prav krepke stare korenine.

Med te moramo po vsej pravici prišteti tudi učitelja Jožefa Battaina iz Ažle. Prejšnji mesec je obhajal 91-letnico rojstva še v dobrem zdravju in veselem razpoloženju. Jubilant je gotovo najstarejši učitelj v Beneški Sloveniji, če ne starosta vseh šolnikov v pokrajini. Učiteljeval je po raznih naših vaseh in se ga že stari ljudje radi spominjajo. Samo v škrutovem je služboval dvajset let. Koliko rodov je šlo skozi njegove učilnice skoraj še sam ne ve, saj je poučeval do svojega 65. leta. Zdaj uživa seveda pokojnino. Njegovi nekdanji učenci mu želijo, da bi jo še dolgo časa!

Trbiž:

OVIRAN PROMET

Tovorni in osebni promet iz Trbiža čez obmejni prehod pri Kokovem se vedno bolj zatika. Promet stalno narašča. Po številkah

ITALIJANSKO-SLOVENSKE VEČERI

Različni italijanski kulturni klubi v Gorici so začeli s hvalevredno vneto prirediti kulturne večere s predavanji in razgovori o slovenskem kulturnem življenju.

Tudi Goriški krožek za svobodo kulture (Circolo goriziano per la libertà della cultura) si je zastavil nalogo, poglobiti in posredovati poznavanje slovenskega kulturnega življenja širši italijanski javnosti. Sestavil je spored štirih predavanj te vrste. Prvo se je vršilo že včeraj ob 18.15 uri v krožkovi dvorani, ulica Dante 12. Predaval je prof. Josip Tavčar iz Trsta o »Pogledih in vprašanjih slovenskega slovstva«.

Prihodnje predavanje je napovedano za sredo 23. marca. Govoril bo dr. Pavle Merku iz Trsta o »Poeziji Srečka Kosovela«.

Kot zadnji bo nastopil slovstveni kritik prof. Lino Legiša iz Ljubljane, ki bo podal oris »Razvoj slovenske poezije v zadnjih desetletjih«. To predavanje je na sporedu v četrtek 5. maja ob šesti uri in en četrt zvečer v isti dvorani. Morebitne spremembe bodo pravočasno javljene. Krožek je razposlal osebam, ki se zanimajo za medsebojne kulturne stike, lično tiskana vabila.

PLANINSKI ZBOR

Goriško slovensko planinsko društvo je imelo v nedeljo dopoldne svoj 19. redni občni zbor. Ob žal ne dovolj številnem obisku članov, ker so bili nekateri zadržani na drugih občnih zbora, je predsednik Kumar odprl občni zbor. Poudaril je, da je letos pristopilo k društvu več mladih članov in članic. Navzoče je tudi povabil k dvajsetletnici obnove društva, ki se bo praznovala letos poleti v širšem okvirju.

Tajniško poročilo je podala prizadevna tajnica Jožica Smetova. Iz njenega obširnega poročila posnemamo, da šteje društvo 228 članov in članic. Društvo je priredilo 24 izletov, katerih se je udeležilo 612 članov in nečlanov. Podala je natančno sliko vseh družinskih izletov in planinskih tur, ki so vsi dobro uspeli. Pri nekaterih pa je nagajalo slabo vreme.

- Kanalška dolina

Trbiškega turističnega društva gre čez ta blok v zimskih mesecih dnevno po 400 avtomobilov, v poletnih pa po 4000 in doseže ob počitnicah tudi do 12 tisoč vozil na dan. K tem številkam prištejmo še do 435 tovornjakov s priklopniki. Pri carinarnah pa je prostora komaj za 35 tovornjakov. Potem si lahko mislimo, koliko časa morajo čakati osebna in tovorna vozila, da se promet odvije. V dolgih kolonah po par kilometrov morajo čakati po cele ure. Vrh vsega je še cesta od Trbiža proti prehodu preozka in polna ovinkov.

Videmska trgovinska zbornica je sicer že poslala vlogo na turistično ministrstvo in nakazala ovire pri prometu na tem odseku. Avstrijski listi so tudi objavili pritožbe in so označili, da je položaj že nevzdržen. O nameravani avtocesti iz Vidma do Kokova se pa tudi samo še govori. Če ne bodo oblastva kmalu kaj ukrenila, obstaja nevarnost, da si bodo turisti in tudi prevozniki izbrali kako drugo smer — v veliko gospodarsko škodo Trbiža in vse Kanalške doline.

V zadevo bo moral poseči tudi novi občinski odbor, ki ga po odstopu župana Lindaverja vodi postajni dr. Di Gallo.

Društvo je priredilo 12. januarja tudi jubilejno proslavo v klubski dvorani z zanimivo razstavo izletniških slik, nastopom pevskega zbora ter s predvajanjem diapozitivov z društvenih visokogorskih tur.

Tajnica je povedala še marsikaj zanimivega iz široko razpredenega društvenega delovanja in je zaključila z željo, da bi imel novi odbor še več uspehov.

Kratki poročili sta podala tudi društveni blagajnik in gospodar, nakar je sledila volitev novega odbora. Izvoljeni so po večini dosedanji odborniki z nekaterimi novimi mlajšimi.

Planinskemu društvu, ki tako uspešno širi vzajemno poznavanje domače zemlje, želimo kar največ uspehov!

VEČERI OB SREDAH

V sredo zvečer je povabil odbor kluba »Simon Gregorčič« običajne goste k zanimivemu predavanju »Slovenska vas včeraj in danes«. Govoril in s skioptičnimi slikami je ponazorjeval to perečo problematiko dr. Boris Kuhar iz Ljubljane. Zapuščanje kmečke zemlje postaja iz dneva v dan vedno večja družbena in gospodarska nevarnost. Kjer je bila še včeraj trdna slovenska vas, s tavnim in duhovnim domačim okoljem, tam stoje danes razpadajoče hiše, njih prebivavci pa žive po svetu kot izkoreninjenci.

V sredo 16. marca bo predstavil Filibert Benedetič goriškemu občinstvu svoj pesniški prvenec »Razpoke«.

Govoril bo v klubu »Simon Gregorčič« ob 20.30 uri.

Krmin:

OBMEJNI STIKI

Kot smo že poročali, sta navezala novogoriški in krminski mestni upravni odbor prav koristne medsebojne stike. Pri zadnjem obisku so bili župan in odborniki iz Nove Gorice kar presenečeni nad prisrčnim sprejemom.

Danes dodajamo še, da so imeli razgovori tudi stvarno usodno, zlasti kar se tiče gospodarskih in prometnih vprašanj. Pri tem pridejo v poštev zlasti zapadna Brda na jugoslovanski strani in ozemlje od Vipolže do Krmina. Na tem področju naj bi se dovolil večji medsebojni izvoz oziroma uvoz kmečke in druge proizvodnje brez carine.

V zvezi s temi načrti so tudi osnutki, katerih so se lotili upravniki obeh občin na zadnjem sestanku. Tu gre predvsem za medsebojni domenek o ureditvi ceste z Dobrovega na Plešivo. Drugo vprašanje v sklopu prometnih olajšav je obmejni blok na Plešivem. Ta bi se moral povzdigniti v prehod višje kategorije, tudi za mednarodne avtoprehode, razen tovornjakov. Tržaška pokrajina ima več takih prehodov, Goriška je tudi v tem prikrajšana. Prav tako so udeleženci sestanka pomislili na stalno avtobusno zvezo med Krminom in Novo Gorico. To pa je seveda šele vprašanje bodočnosti in se bo uresničilo šele tedaj, ko bodo povezana Brda s cesto in mostom z Novo Gorico.

Proti koncu tega meseca se bodo razgovori nadaljevali v Novi Gorici. Tja bodo odšli na delovni obisk krminski župan z odbornikom Prinčičem in drugimi člani občinskega sveta.

Iz Goriške

Peč:

SE VEDNO — CESTE

V torek prejšnjega tedna je bila na sovederjskem županstvu seja občinskega odbora. Med sejo je župan omenil tudi asfaltiranje cest s Peči v Sovodnje. Kot je razumljivo, so domačini pri teh cestah zelo zainteresirani. Kako bi tudi ne bili, saj morajo služiti v prvi vrsti domačemu delovnemu človeku.

Na seji je vprašal eden izmed svetovavcev, zakaj se ne asfaltira pot s Peči proti Malniščem. Župan je pojasnil, da je deželna vlada nakazala denar v prvi vrsti za turistične ceste. Prav, tudi te so potrebne. Prizadeti občinarji s Peči in okoliša se sprašujejo, ali je res omenjena cesta s Peči pri Tomšičevi kokošereji na Stradalto in odvod v Sovodnje res tako turistično važna; in ali sploh pelje na kako turistično točko?

Prizadeti občinarji menimo, da se je potreba najprej pobrigati za resnične koristi domačinov, potem šele za kake redke »turiste«, ki gredo ali se vozijo mimo Peči. Če se hočejo občinski možje uveriti o resničnem položaju, naj pridejo obiskat vaščane na Peč.

OBČNI ZBOR GORIŠKE ZADRUGE

V nedeljo je imela Goriška prodajno - nabavna zadruga svoj 20. redni občni zbor. Kljub splošnim slabim gospodarskim razmeram se je zadružni promet vzdržal na isti višini. Zadružniki so v debati sklenili, naj delovanje te naše gospodarske ustanove podaljša za nadaljnjih 30 let. Nadalje so sklenili, naj se 10 odstotkov čistega dobička obrne v dobrodelne namene, 10 odstotkov pa se bo porabilo za praznovanje 20. obletnice zadružnega obstoja.

Štmaver:

CESTE — RIBISTVO

Se vedno je pri nas pereče vprašanje, ali se bodo kaj kmalu popravile ceste, ki peljejo v vasi na Sabotinovih rebrih. Načrti so odobreni, denar je menda tudi že na razpolago, potrebno bi bilo samo pohiteti, da ne bomo še v pomladi odrezani od sveta. Marsikatero izletniško družbo, ki bi rada obiskala razkošni pomladni Štmaver, odženejo naše slabe ceste. Ono od Vinčičev dalje so že nekaj začeli popravljati, a delo se še nič kaj ne odleže in tudi kaže, da se bo le bolj zakrpala, kakor pa na novo uredila. Enako je z ono po klancu. Češnje bodo že kmalu zacvetele, samo »ceste češenj« ne bo nikjer.

Zadnje čase skušajo športni ribiči uveljaviti tudi našo Pevmico. Prejšnjo soboto so spustili v potok več tisoč ribjih iker, da bi se zaplodil v Pevmici in tudi v Soči dober ribji zarod. Zaplodek so si ribiči nabavili v Kobariški ribogojnici za okroglo 100 tisoč lir. Člani so pa pri delu brezplačno pomagali.

PRIRASTKA

Družini kar dveh goriških slovenskih šolnikov sta se zadnji teden pomnožili za dve novorojenki. Profesorju nižje srednje šole Emilu Doktoriču je rodila njegova življenjska družica krepko deklico Vido.

V družini učitelja Slavka Reba se je pa v ponedeljek rodila prvorojenka. Srečnim staršem čestitamo z željo, da bi obe novorojenki krepko zrastle v veselje družinam in vsem znancem!

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Med čakanjem na Godota

Slovensko gledališče je pripravilo poseben večer svojim obiskovalcem. V mali dvorani Kulturnega doma je predstavilo dve Beckettovi deli: »ČAKAJČ NA GODOTA« in »POSLEDNJI TRAK«.

Zamisel vodstva gledališča je ta, da bi poleg rednih predstav za širše občinstvo v veliki dvorani prikazali tudi nekaj avantgardnih dramskih del, ali kake posebne dramske pesnitve, ki bodo zanimale morda ožji krog ljudi. Gledališče pač ne sme zaradi splošnega okusa gledavcev okosteneti, ampak naj bi prav na teh posebnih večerih zaživelo svoje posebno življenje. Načrt je vsekakor dober. Zdi se morda edino v tem nedosleden, da so tudi ti, posebni večeri, namenjeni abonantom. Po našem mnenju bi morale biti te predstave povsem zunaj na abonmaje vezanih

ZALIV »SREDI NAŠE ZAMEJSKE PROBLEMATIKE«

Pri branju nove revije »Zaliv« me je ob prispevku Gojka Budala »Ob robu zamejske problematike« prevzel svojstven občutek začudenja, pa tudi nekega zadoščanja in upanja hkrati.

Vidim namreč, da je Gojko Budal v tem stavku dobesedno povzel moje misli, objavljene pod naslovom »Mladina in naša družba« v Novem listu dne 6. maja 1965, in to v svojih poglavjih o mladini, pričenski na str. 8 z odstavkom: »Lahko rečemo, da nudi današnja vzgoja mladini mnogo več, kot je nudila prejšnjim pokolenjem«, ter strnjeno do konca prvega odstavka na str. 9, ki se konča s stavkom: »... se podzavestno politično opredeljuje, dasi v novem smislu.« Te misli je Budal sicer navedel že v svojem predavanju o »Naši zamejski problematiki« novembra 1965, ki je bilo v glavnih točkah objavljeno v Primorskem dnevniku dne 5. dec. 1965. Očitno pa jih je smatral za tako važne, da jih je ponatisnil tudi v novi reviji »Zaliv« ter je z njimi, po komentarju Primorskega dnevnika z dne 27. februarja letos, »stopil kar v sredo naše zamejske problematike«.

To dejstvo me vodi do razveseljive ugotovitve, da smo si vsi, ki nam je pri srcu usoda našega naroda, dejansko blizu, da se idejno in čustveno srečujemo. To spoznanje pa opravičuje upanje, da bomo složni tudi pri konkretnem reševanju naše narodne problematike. To naj bi bila naša »nova« politika, politika bratskega sodelovanja, politika človekoljublja, ki naj prerese vse ideologije in strankarstvo ter tako sprosti vse naše ustvarjalne sile za gradnjo srečnejše bodočnosti našega ožjega narodnega in širšega občestva.

In morda je prav nam kot pripadnikom malega naroda odnosno narodne manjšine zaupano zgodovinsko poslanstvo, da pokažemo na svojem primeru drugim, tudi velikim narodom, pot v mirno in radostno sožitje, kot že predhodno omenjeno. To vero mi sedaj utrjuje tudi Gojko Budal s svojim osrednjim prispevkom v novi reviji »Zaliv« in v tem je upanje za bodočnost.

Marija Kržič

Revija „Zaliv“

Prejšnji mesec je izšla v Trstu prva številka nove slovenske revije »Zaliv«. Kot je zapisano na ovitku, sestavljajo ožji uredniški odbor Marko Kravos, Igor Tuta in Danijela Nedoh, kar naj bi verjetno pomenilo, da so oni revijo dejansko tudi uredili. V reviji sodelujejo s polnimi imeni Marko Kravos, Igor Tuta, Gojko Budal, Miroslav Košuta, Savina Remec, Pavle Zidar, Boris Pahor, Katja Salamun in Danijela Nedoh. Revijo krasijo grafike Lojzeta Spacala.

Pomembnejši prispevki v reviji so razprava Gojka Budala »Ob robu zamejske problematike«, razmišljanja Borisa Pahorja pod naslovom »Glose 65«, esej Katje Salamun o Pregljevem »Bogovcu Jerneju« in pesmi Miroslava Košute. Gojko Budal se je lotil v svoji razpravi nekaterih problemov v naših zamejskih razmerah, od kulturnih do demografskih, in pride do spoznanja, da »biti človek in biti Slovenec ni lahko zlasti ne v razmerah, kakršne še vedno vladajo pri nas, a prav zato je vsem potreben čut za stvarnost in kritičen odnos do problemov, ki so življenjske važnosti za naš nadaljnji obstoj in razvoj. Osebnost najbolj pogrša v našem zamejskem življe-

predstav; s tem bi bila izbira lahko toliko bolj svobodna. Ne bi se bilo treba npr. ozirati pri izbiri na dijaško mladino, ki ima tudi redni abonma za vse predstave.

Lepo nam je predstavilo Becketta in je bilo v tem menda prvo v našem mestu. S tem, da je skrajšalo »Godota« in tako dodalo lahko še »Poslednji trak«, je bolj razgibalo večer in pozornost gledavca preneslo še na nov motiv.

Na malem odru je ustvaril slikar Klavdij Palčič zanimivo ozadje z okroglo ploščo, grajeno v njegovi tehniki pločevine in železja; poleg tega kovinskega vesolja pa je postavil drevo v mali tehniki: material brez izraza čustva, brez toplote, sama hladnost, objektivna mrzlost diha v prostoru. Zdi se, da je prostor kot nalašč za vse tisto, kar se potem tu dogaja.

Režiser Branko Gombač je popeljal v ta mrzli prostor našega veka dve osebi: Vladimira in Estragona. Težko bi jima določil starost. Sama sta, zapuščenata, raztrgana. Njun svet je mračen in trpek. Kaj je pred njima? Nekaj je, nečesa pričakujeta. Prav za prav je v obeh silna vera v boljši svet in v lepše življenje. Čakata Godota. Žene ju v obup. Odšla bi bogve kam, morda se ne bi nikdar več vrnila — toda čakati morata, da bosta šla z Godotom v nov čas in v nov svet. Povezana sta z revščino, v preproščini in s romanstvom ter v neizmernem prijateljstvu. Njun svet je top, a onadva sta v njem — dve živi bitji. Že odhajata, že obupujeta, a se znova vračata in znova verujeta. Njuna začetna pot je konec poti in konec je začetek.

To iskanje in vračanje, veliko prizadetost brez prizadetosti, je Branko Gombač nanizal pred

gledavcem z velikim posluhom za pravilno mero. Ko bi lahko postalo življenje že monotono, ga je vzvalovil s pretresljivim krikom, z begom in vračanjem. In tako gledavec obstane pred grotesko, ki je včasih strahotno stvarna. Režiser je Becketta postavil pred občinstvo v vsej plastičnosti in resničnosti.

Oba igravca, Silvij Kobal in Edvard Martinuzzi, sta ustvarila živi resnični podobi dveh brezdomcev. Oba sta po svojem izrazu sicer bliže komičnemu kot tragičnemu izražanju in vendar sta pretresljivo tragična, čeprav tu in tam krenjta ali korak Silvija Kobala dobi komični pridih. Režiser je izbral prav ta dva igravca in zdi se, da je bila ta izbira zelo posrečena: dala sta namreč vsej predstavi poleg resnične tragičnosti neko svežo vedrost, ki bi jo utegnil kdo drug stonjevati v deklamatorsko obupanost. Njuna mimika, celotni izraz bolečine in radosti, ki naide hitro mero v monotonem bistvu dveh oseb, ki sta kot lutki življenja, ostaneta podobni, ki se ločita od vsega, kot sta dosedaj oba odigrala.

»Poslednji trak« je drugi zanimivi del Beckettovega večera. Nad pisalno mizo je slikar Palčič dvignil nekako napo, da je omejil prostor, v katerem Krapp obnavlja in podoživlja svojo mladost.

Rado Nakrst je posebil starost, ki oživlja tisto, kar je bilo nekoč, in ki je v svoji sedanjosti neznosna in odurno odvratna, groba in topa, neestetska in ironična, skoroda strahotna in obenem žalostna. Igra, ki je polna situacij, skoroda brez besed, je izredno zahtevna. Nakrst jo je reševal s pravo naslado, dosleden v maski in govoru.

V obeh delih sta opazna temeljit študij in veliko prizadevanje delo režiserja Gombača. Prikazal je Beckettov odrski svet in izdelal vse odtiske nastopajočih. Večer je sicer mracen po občutju, ne bo zadovoljil širokega kroga gledavcev, vendar je v celoti zelo dobra predstava in zanimiva za ljubitelje gledališke kulture.

J. P.

Slovenska avantgarda

Zadnje čase se na svetovnem knjižnem trgu večkrat pojavi kaka antologija ali delo slovenskih avtorjev. Zato ni povsem brezpomembno, če bomo v pričujočem sestavku opozorili na tisti del današnje slovenske književnosti, ki pomeni ustvarjalni sotoč sodobnim literarnim vrenjem po svetu. Zdi se nam namreč, da more predvsem avantgardna slovenska književnost, ki poteka paralelno sodobnim tokovom v svetu, a je na slovenskih tleh po krivici zapostavljena, bistveno okrepiti ugled slovenske literature v svetu. Današnja razvajena duhovna elita si želi vznemirljivega literarnega branja: njo zanimajo presenetljivi literarni prijemi, posebni zorni koti, drzne metafore, svojevrsten literarni koncept, ki se bliža resnici sodobnega človeka: njegovemu tragičnemu križu — odtujenosti resnici, dobroti in lepoti, njegovi duhovni smrti, katere mrliškost prebijajo samo redki posamezniki — avtentični oznanjevalci resnice o svetu, nosilci resničnega čustva in resnične duhovne strasti.

Slovenski književnosti je dal novih smeri pisa-

telj Peter Božič, ki je v svojih antidramah in antiromanu IZVEN uvedel filozofski način pisanja, ki skuša odgovanjati na osnovne sodobne eksistencialne probleme, predvsem na problem človeške odtujenosti in na problem človekove resničnosti ali neresničnosti bivanja. Božičev filozofski slog, ki mu manjka suveren epski spopad s svetom, je nekoliko moreč in enostranski; je pa kljub temu to dobra literatura, ki bi jo bilo vredno predstaviti svetu.

Lojze Kovačič je s svojo prozo (n. pr. Ključji mesta) dokazal, da zna sukati pero. Njegov pripovedni način pomeni kritični spopad s svetom, po drugi strani pa je to s surrealističnimi odtiski in grotesknimi elementi pretkano pripovedovanje.

Med prozaisti bi bilo potreba omeniti vsaj še Dominika Smoleta, ki je zaslovel z dramo Antigona, Rudija Seligo (letos izide zbirka Stolp) in Jožeta Snoja, ki dobi letos knjižo proze. Zadnja dva pa sta preveč pod vplivom sodobnega svetovnega pripovedništva. Tako je Seligova proza v marsičem kopija francoske nove struje, medtem ko pomeni Snojevo pisanje v marsičem posnemanje Joycejevega pripovednega načina Izven živnosti je tudi proza Vladimirja Kavčiča, ki se je poslužil nekaterih kufkovskih elementov, a jih je uporabil tako, da je ušel odkritemu spopadu s seboj in s svetom. Poseben odtonek zavzema Hiengova groteskna proza.

V tujini bi mogli predstaviti tudi nekatere moderne drame, tako Smoletovo Antigono, kot tudi nekatere Božičeve poskuse.

V slovenski poeziji je pojem avantgarda posebno širok. Sem spadajo starejši avtorji (Kocbek, Udovič itd.) kot mlajša odtujitvena lirika (Zajc, Strniša, Taufer, Vegrijeva) in nekateri najmlajši, ki se uveljavljajo šele sedaj. Zdi se, da bi spreten izbor tovrstne slovenske lirike še posebej podčrtal kvaliteto slovenskega sodobnega ustvarjanja.

Ob koncu bi bilo potrebno omeniti, da se je delček avantgarde zasedal celo v zamejstvu, kjer je tržaška Sodobna knjiga izdala moderna literarna dela.

Upajmo, da bo v svetu čimprej prišlo do izdanih slovenske avantgardne literature — tako v antologijski obliki kot tudi posameznično. Taka izdaja bodo samo koristila ugledu slovenske besede v svetu.

Lev Detela

(Nadaljevanje na 9. stran)

GOSPODARSTVO

STORILNOST V KMETIJSTVU

Storilnost v kmetijstvu je odvisna od dolge vrste dejavnikov. Odvisi od lege, velikosti obdelovalnih sredstev, od vremenskih in kakovosti zemljišča, od količine in na in od dela. Delavec pa je lahko brihten ali zabit, bolan ali zdrav, priden ali lenuh, itd. V naslednji razpredelnici so upoštevane delovne moči z vsemi krepkosti in šibkostmi, kot povprečno odgovarjajo navedenim državam.

Srednja površina nad 1 ha velikih obratov in storilnost:

Srednja površina v ha:	Država	delovna enota obdela ha:
80	ZDA	48.8
40.4	Anglija	22
20	Luksenburg	5.7
18.5	Francija	8.4
16.4	Danska	6.2
13.8	Švedska	7.2
13.4	Svica	6.3
11.1	Avstrija	3.7
10	Holandska	4
9.5	Zap. Nemčija	3.8
7.7	Italija	3.2
6.7	Belgija	4.7
5.6	Norveška	2.3

Na čelu razpredelnice je Amerikanec, ki napravi sam desetkrat toliko in še več, kot marsikateri drugi — 15-krat toliko kot Italijan. To je mogoče zlasti glede na to, ker je njegovo posestvo bogato mehanizirano, ker je inteligenten, zdrav in delaven ter se dobro hrani. Poleg tega so kmetijski obrati v ZDA izčiščeni, v glavnem zaokroženi in specializirani, kar pomeni, da je na mnogih vpeljana monokultura, to se pravi, da pridobivajo za trg samo en pridelek, redko dva, še redkeje 3, nikdar pa cele vrste, kot pri nas.

Na drugem mestu so Angleži, ki imajo sicer malo kmetijstva, a zelo visoke hektarske donose. — Glede storilnosti je na 3. mestu Francoz, ki ima v Evropi najbogatejše kmetijstvo, bogato mehanizirano in mnogo vrhunskih kmetijskih dobrot. — Norve-

ška je v razpredelnici zadnja glede na velikost kmetijskih obratov in tudi glede na kmetijske storilnosti. Vzrok je v tem, da je večji del Norveške gorat, parcele pa tako raztresene in majhne, da le redko dovoljujejo uporabo strojev. So pač razmere še celo slabše kot na našem Krasu. — Tudi po mnogih drugih državah potiskata raztresenost in zdobljenost parcel storilnost navzdol.

Danes vemo, da sta odvisna kmetijski napredek in blaginja predvsem od mehanizacije, od strojnega dela, ki pa je mogoče samo tam, kjer posest ni razdrobljena, ampak je bila izvedena komasacija ali združitve mnogih malih parcel

Brez vizumov, toda ceste?

8. t. m. je stopil v veljavo sporazum med Italijo in Jugoslavijo, po katerem obiskovalcem iz obeh držav niso več potrebni vizumi. (Jugoslovani pa bodo potrebovali še vizum lastne države.) Tudi avstrijskim potnikom ni več potreben jugoslovanski vizum. Turistični strokovnjaki menijo, da se bo avtomobilski promet v Sloveniji izredno povečal in da bi morala Slovenija nujno izboljšati svoje cestno omrežje, zlasti glavne

ceste v vse smeri, ki so potrebne razširitve (razen ceste proti Zagrebu).

Slovenija bi morala dobiti v pogledu cest in prometa popolnoma proste roke, da bi te probleme sama in hitro reševala, ker se po zveznih predpisih ta vprašanja rešujejo, kolikor vemo, prepočasi in preveč birokratsko. Turisti iz Italije se že zdaj pritožujejo za preozkimi in slabo vzdrževanimi cestami v Sloveniji. Dobre ceste pa bodo prav gotovo privabile množice novih avtomobilskih turistov in s tem tudi zagotovile tujskemu prometu in vsemu slovenskemu gospodarstvu lepe in stalne dohodke.

PODJETJA IZ NASE DEZELE NA ZAGREBSKEM VELESEJMU

Nad 60 italijanskih podjetij se bo udeležilo spomladanskega velesejma v Zagrebu, ki bo od 16. do 24. aprila. To število potrjuje zanimanje italijanskih gospodarskih krogov za omenjeni velesejem in za jugoslovansko tržišče na splošno.

Iz dežele Furlanije-Juljske Benečije bodo sodelovala naslednja podjetja: Tellini, Com-Import, Donatex, Gregorat, Sic, Orens, Pradella, Tonutti, Brevetti Lucam, Kerševani iz Gorice ter Tamaro iz Trsta.

ZDRAVSTVENO STANJE ŽIVINE

V oktobru in novembru 1965 so v 27 provincah severne Italije oziroma Padske ravnine cepili nad 4 milijone goved proti sli-navki in parkljevki. Cepivo je darovala država in je bilo učinkovito proti kužilom — virusom »O«, »A« in »C«. Država je potrošila približno eno milijardo za cepivo in drugo, živinorejci pa drugo milijardo za živinozdravniške usluge.

Cepljenje se je obneslo, saj je bilo v decembru 1965 v severni Italiji samo 440 obolelih na slinavki, prejšnje leto pa jih je bilo 1613. Zadevne številke za srednje-južno Italijo so 604 in 1700.

V krogih ministrstva za zdravstvo pripravljajo predpise za vpeljavo obveznega cepjenja proti slinavki, tako kot je to v Franciji, Belgiji in na Nizozemskem. Zankrat bodo ostala v veljavi ista navodila, da se prepreči širjenje bolezni, kot so sedaj, to je prepoved uvažanja živine in mesa iz držav, kjer je slinavka razširjena. V primeru pa, da bi se le pojavilo kakšno okuženje za slinavko, bo zakon predpisal pobitje vseh okuženih živali.

MONTECATINI V JUGOSLAVIJI

Italijansko podjetje Montecatini je podpisalo pogodbo z jugoslovanskim podjetjem »Rudarsko energetski kemijski kombinat Kosovo« za zgraditev velikega obrata, ki bo izdeloval amonijak in dušična gnojila. Tovarna bo stala v Prištini na albanski meji. Dnevno bo izdelala 350 ton amonijaka in 830 ton amonijevega nitrata.

Za razvoj tujkega prometa v Jugoslaviji

Valutni dohodek od turizma bi moral znašati letos v Jugoslaviji — kot poroča agencija ANSA — 90 milijonov dolarjev. Jugoslovanska vlada upa, da se bo ta vsota do leta 1970 dvignila na 500 milijonov dolarjev. Pri razvoju jugoslovanskega turizma naj bi se okoristili s tujo pomočjo ter bo vlada — kot je nedavno izjavil predsednik odbora za turizem Brilej — v kratkem preučila poseben zakon za povečanje tujega kapitala v Jugoslaviji v obliki posojil za razvoj turistične »podstavbe«.

Mednarodni kreditni zavodi in Združene države so sporočili jugoslovanskim oblastem, da so pripravljene sodelovati zlasti pri turističnem razvoju južne Dalmacije. Tudi ameriška letalska družba »PAA« želi pomagati pri gradnji številnih velikih hotelov v raznih delih Jugoslavije, katerih bi se poleg običajnih klientov posluževali turisti, katere prevaža ta družba. Podobne ponudbe so dale razne zahodno-evropske turistične agencije.

Predstavniki jugoslovanske vlade je pojasnil, da sedanja jugoslovanska zakonodaja le omejeno dovoljuje tuje sodelovanje v raznih turističnih sektorjih, ker valutni sistem doslej ni spodbujal dotoka tujega kapitala.

Po drugi strani pa po izjavi jugoslovanskega predstavnika tudi tuje ponudbe niso bile dovolj ugodne, bodisi zaradi previsokih obresti za posojila in prekratkih rokov za njihovo vračanje, bodisi zaradi raznih drugih za jugoslovansko vlado nesprejemljivih pogojev.

Očitno pa je, da se turizem v Jugoslaviji brez pomoči tujega kapitala še dolgo ne bo mogel primerno razviti, da bi dajal tak delež narodnega dohodka, kakor bi ga lahko. Zato je pričakovati, da bo v tej ali oni obliki le prišlo do sodelovanja med jugoslovanskimi viri in tujim kapitalom pri gradnji hotelov in drugih turističnih naprav v Dalmaciji in morda tudi drugje.

SENDOMIRSKI SAMOSTAN

FRANZ GRILLPARZER

□ 2 □

Prevedel in priredil F. J.

»Morda že veste?« je vprašal brat in povsili pogled k tlom. »Ali še ne?«

»Ali bi spraševal, če bi vedel?« je odvrnil vitez.

»Včasih se tudi to dogaja,« je zamrmral menih. »Samostan stoji že tri... že trideset let,« je dokončal s hitrim popravkom in ne da bi dvignil pogled s tal.

»Kdo je bil njegov ustanovitelj?« je nadaljeval gost spraševanje. »Kdo je bil tisti od Boga izbrani človek?«

Tedaj pa je menih izbruhnil v hrupen krot. Naslonjalo stola, na katero se je upiral, se je zlomilo pod njegovo težo, in zazdelo se je, da je zaplamenel pekel v pogledu, ki ga je uprl v gosta; nato se je naglo obrnil in z bobnečimi koraki odšel skozi vrata.

Viteza si še nista bila opomogla od presečenja, ko so se vrata spet odprla in se je pojavil isti menih. Stopil je h kaminu, kot da bi se ne bilo nič zgodilo, podrezal v ogenj, določil drv in podpihal v plamene, nakar se je obrnil in rekel: »Jaz sem zadnji od hlapcev v tej hiši, dodeljen sem najnižjim delom in tako moram biti ustrežljiv z gosti in jim odgovoriti, kadar me kaj vprašajo. Me niste nekaj vprašali? Za kaj je šlo?«

»Hotela sva zvedeti zgodbo o ustanovitvi tega samostana,« je odgovoril starejši od obeh Nemcev. »Toda vaša čudna zavrnitev...«

»Že prav,« je rekel menih. »Vidva sta tujca in ne poznata teh krajev in ne teh ljudi. Nadvse rad bi pustil vajino noro radovednost brez odgovora, toda potem bi se vidva pritožila pri opatu in on bi me ozmerjal, kakor takrat, ko sem zgrabil za vrat palatinskega grofa iz Placka, ker je žalil ime mojih prednikov.«

»Prihajata iz Varšave?« je nadaljeval po kratkem premolku.

»Šele namenjena sva tja,« je odgovoril eden izmed gostov.

»To je peklenško mesto,« je rekel samostanski brat in sedel. »Vse slabo prihaja od tam. Če bi ustanovitelj tega samostana ne bil šel v Varšavo, bi tudi ne bil ustanovil samostana in bi tu ne bilo menihov in tudi mene ne bi bilo med njimi. Toda ker ne prihajata od tam in ker sta torej lahko na koncu koncev poštena človeka, vama hočem povedati to zgodbo. Toda ko bom končal, me nič več ne izprašujta. V bistvu mi ni zoprno, da jo še enkrat povem. Če bi le ne bilo vmes toliko megle! Komaj je videti stari grad in tudi mesec tako otožno svetil.«

Zadnje besede so se izgubile v nerazumljivem mrmranju in sledil jim je globok molk, med katerim je ostal menih z rokami v širokih rokavih in z glavo sklonjeno na prsa negiben. Tujca sta že mislila, da se je skesal, da je privolil, in sta že hotela oditi, zmajevaje z glavo, ko se je menih nenadno vzdramil z globokim vzdihom in prisedel; kapuca ki mu je visela na obraz, je padla nazaj, in v očeh mu ni tlel več divji izraz, ampak je žarela iz njih skoraj hrepeneča luč; naslonil si je glavo, napol osvetljeno od mesečine, na roko in začel pripovedovati:

»Ustanovitelj se je pisal Staršenski in je bil iz grofovske družine, ki je imela v lasti mnogo zemlje tod okrog in tudi to, na kate-

ri stoji zdaj samostan. Toda tod so tedaj samo orali in Staršenski je prebival tamle gori, kjer zdaj mesečina obseva razpadlo zidovje. Ni bil hudoben, čeprav tudi ne ravno dober. V vojni se je bil hrabro izkazal, drugače pa je živel mirno in osamljeno življenje v gradu svojih prednikov. Ljudje so se čudili predvsem nečemu: da ni nikoli pokazal simpatije do žensk in da se je celo nalašč izognil vsakemu odnosu z njimi. Zato so ga imeli za ljudomrzneža, kar pa v resnici ni bil. Njegov po naravi boječi temperament in zadoščenje, ki je bilo močnejše kot vse drugo, da je popolnoma sam svoj gospodar, sta mu do takrat branila, da bi se bil približal ženskam. Bil je zadovoljen, da jih ni pogrešal... Imata še malo vina? Dajta mi ga kozarec!... Ne, v resnici grof ni bil tako zelo hudoben.«

Menih je pil, nato pa nadaljeval:

»Tako je živel Staršenski in mislil je, da bo tako tudi umrl. Toda usoda je odločila drugače. Moral je na zasedanje državnega zbora v Varšavo. In nekega večera je ves razdražen nad omejenostjo večine, v kateri je vsakdo mislil samo nase, medtem ko je bila v nevarnosti blaginja vseh, blodil po mestnih ulicah; črni oblaki, ki so napovedovali, da se bo vsak hip vtilo, so prekrivali nebo in tema je postajala vse gostejša. Nenadno je zaslišal grof za seboj ženski glas, ki je tresoč se in jokaje zaprosil:

»Usmilite se nesrečnika, če ste človek!«

Grof se je naglo ozrl in zagledal deklo, ki je stegovalo roke proti njemu. Zaradi teme ni mogel razločiti njenih potez. Obleka se je zdela revna, vrat in roke pa so se ji belo svetili v noči. Grof je sledil dekletu, ki ga je zaprosila za pomoč, in po desetih korakih sta prišla do bajte, v katero je deklo stopila. Staršenski ji je sledil in se znašel sam z njo v temnem hodniku. Mehka in topla roka je prišla za njegovo.«

Tu je menih pretrgal svoje pripovedovanje in se obrnil k mlajšemu vitezu:

»Ste morda vitez kakšnega reda? Kaj pomeni ta križ na vašem plašču?«

»Pripadam malteškemu redu,« je odvrnil ta.

»Tudi vi?« je vprašal menih drugega viteza.

»Niti v sanjah,« se je glasil odgovor.

»Imate ženo in otroke?«

»Nikoli jih nisem imel.«

»Ah! Dobro!« je zamrmral menih in prikimal, nato pa je nadaljeval:

»Ob dotiku tiste tople roke se je polastil grofa občutek, ki ga dotedaj ni poznal. Nekaj orientalska pravljica pripoveduje o človeku, ki mu je bilo nenadno dano, da je razumel jezik ptic in drugih živali: ko je ležal v senca na bregu potoka, je z veseljem začudenjem spoznal, da razloči okrog sebe besede in smisle, kjer je preje slišal samo nerazločne glasove. Tako se je zgodilo grofu. Pred njim se je razgrnil nov svet; tresoč se je sledil dekletu, ki je odprla majhna vrata in stopila v nizko in slabo razsvetljeno sobo.

Zdaj je prvokrat obsijala deklico luč. Staršenski se je razveselil do dna svojega srca, kajti resničnost je bila prav taka, kakor jo je zasluhlil. Deklica je bila v vseh pogledih lepa.

(Dalje)

VIRGILU ŠČEKU V SPOMIN

Iz množice slovenskih volilcev so gromovito zadoneli klici, naši možje in fantje so pričeli vihteti klobuke in vzklikati slovenskim kandidatom. To navdušenje slovenskih zborovalcev je razjarilo fašiste.

Kakor bi trenil, so fašisti planili pokonci, šli nad kmete, jih začeli suvati, klofutati in brcati, istočasno se je pojavila večja skupina na zidu, kjer so bili govorniki, in neki slovenski fašist je dvignil bikovko, da bi lopnil z njo po glavi dr. Bitežnika. Drugi fašisti in Besednjak so ga zadržali. Janku Kralju je

196.

Dr. E. BESEDNJAK

nastavil fašist puškino cev na prsa in ga hotel suniti, a se mu je izognil.

Tajnik D'Ottone je pričel vpiti na svoje ljudi in jim ukazovati mir in disciplino. Letal je od skupine k skupini, zapovedujoč red, posebno ko je padlo več strelcev na cesti, ki je vodila od zborovališča. Nekaj kmetov je namreč bežalo iz Dobrovega, fašisti so pa streljali za njimi v zrak.

D'Ottone se je približal meni, Bitežniku in Kralju ter izjavil, da se nam ne bo nič zgodilo. Spremil nas je k avtomobilu in se od nas poslovil. Ko sem sedel v avtomobil, je planil neki fašist proti meni in zavihtel puškino kopito proti moji glavi. Navzoči dr. D'Ottone je zgrabil za puškin ročaj in prestregel udarec. Fašistu je zapovedal, naj pozdravi po rimsko, kar je ta takoj storil.

Ko se je začel avtomobil premikati, je priskočil drug fašist, napolnil puško, jo nastvil in pomeril z njo proti odhajajočim. Navzoči dr. D'Ottone je spet planil proti napadalcu, mu iztrgal puško in ga poklical k redu.

V tem se je pomikal avtomobil skozi vas, izza hišnih oglov so nas pozdravljali možje in fantje, mahali z rokami in vihteli klobuke.

NA PODPREFEKTURI V GRADIŠKI

Zvečer so se odpeljali naši zastopniki v Gradiško, da vložijo na podprefekturi protest proti dogodkom na Dobrovem.

Ker podprefekt ni bil prisoten, so se oglasili pri policijskem komisarju in ga prosili, naj pove podprefektu, da bodo zastopniki Slovencev naznanili vsa nasilja, ki so se zgodila, ministrskemu predsedniku. Podprefektura v Gradiški je odgovorna za vse, kar se bo zgodilo na dan volitev na Dobrovem in v vseh slovenskih občinah gradiščanskega okraja.

Policijski komisar se je začel opravičevati in izgovarjati, zagotavljač, da se bodo volitve 6. aprila vršile v polni svobodi in zakonitosti. Ob 9. uri so se naši zastopniki poslovili.

Koliko so bila vredna uradna zagotovila, so dokazali nedeljski dogodki na Dobrovem, v Biljani in drugod.

(Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

HOKEJSKO VRVENJE V LJUBLJANI

Vsi, ki poznajo in ljubijo slovensko prestolnico, se strinjajo v ugotovitvi, da ni ni bila Ljubljana še nikoli tako lepa, kakor je te dni svetovnega prvenstva v hokeju. Po mestu vihrajo zastave sodelujočih drav, med njimi pa tudi slovenske zastave, in to daje mestu pestro in veselo podobo.

NOCNA TOLAŽBA

V vseh velikih tujih listih je na športnih straneh te dni najti dopise iz Ljubljane. Največkrat so to čisto športni dopisi, vendar pa vidijo mnogi častnikarji tudi druge stvari in jih komentirajo. Enotni so si v tem, da je svetovno prvenstvo odlično organizirano. Pritožujejo se le nad ledom. Švedski dopisniki npr. menijo, da je led v Ljubljani pretrd, da ploščice nepravilno odskakuje. In s tem skušajo tudi nekoliko opravičiti svoj nepričakovani poraz proti Vzhodni Nemčiji, ki jim je močno zagrenil življenje.

Neki švedski dopisnik je poročal svojemu listu, da so trije švedski igralci v soboto zvečer (da bi se potolažili po izgubljeni tekmi?) kljub prepovedi svojega vodstva odšli v mesto, da bi »spoznali ljubljansko nočno življenje«, in so se vrnili mnogo prepozno...

Vodstvo je resno razmišljalo o tem, da bi jih poslalo takoj nazaj domov, toda potem se je zadovoljilo z ostro grajo. Predalo pa bo zadevo švedskim športnim oblastem, ko se bo vrnilo moštvo domov. Kljub temu pa so Švedje naslednji dan dobro zaigrali proti Združenim državam in jih porazili 6:1. po čemur je sklepati, da ljubljansko »nočno življenje« za tiste tri Švede le ni bilo preveč naporno, hkrati pa je bilo učinkovito.

ZAFRKLJIVE BRZOJAVKE

O Švedih še tole zanimivost. Takoj po porazu proti Vzhodni Nemčiji so dobili kup brzovjark iz Švedske, ki so izražale jezo in žalost tamkajšnjih ljubiteljev hokeja. Neki gospod iz Drevikena pri Stockholmu jim je poslal sam celo dvajset zafkrkljivih brzovjark. Prva je prispela ob 19.20 in se je glasila: »Kupim vaše drsalke za eno krono par«. (Par hokejskih drsalok pa stane okrog 380 kron —

okrog 50.000 lir). Toda z vsako naslednjo brzovjarko se je njegov bes očito še stopnjeval in ponujal jim je vedno nižje cene. Nazadnje, ob 23.46, je ponujal le še 25 örov (30 lir) za par drsalok in vso ostalo hokejsko opremo vred. V eni njegovih brzovjark pa je stalo kratko in malo: »Marš domov!«

»Upajmo, da bo po švedski zmagi nad Združenimi državami tisti gospod le malo zvišal svojo ponudbo.« pristavlja švedski dopisnik. Take ponudbe gotovo dobivajo tudi člani jugoslovanskega moštva po samo neodločenem izidu z Anglijo.

NESPORTNA ZAGREBSKA PUBLIKA

Toda hokej je pač dinamičen šport. Situacije v igri se neprestano spreminjajo in tudi rezultati. V tem je tudi njegov moški čar. Če bi ne bilo presenečenj, bi ne bilo napetosti in dinamizma. Tako pa so presenečenja vedno v zasedi. Glavno je ohraniti mirne živce. V tem pa se po priznanju samih Švedov najbolj odlikujejo Rusi, medtem ko so Švedje ravno zaradi tega, ker so po dveh zadetkih igrali preveč razburjeno, izgubili tekmo proti Vzhodni Nemčiji. Jugoslovani pa tu ti najbrž zato igrali le neodločeno proti Angležem.

Opaziti pa je, da tuja moštva zamerijo jugoslovanski publiko, da ni objektivna in dovolj športna. To velja zlasti za zagrebško publiko. Nekatera moštva so protestirala proti obnašanju zagrebške občinstva, zlasti na tekmi Zahodna Nemčija-Jugoslavija. Gledalci so vpili kot obsedeni, poleg tega pa so metali na led vse mogoče: konzervne škatle, steklenice in drugo, kar jim je ravno prišlo pod roke. To pač ni športno. V športu ni mogoče zahtevati vedno le zmago.

ZASLUŽENA ZMAGA NAD SVICO

Jugoslovanska reprezentanca, ki jo sestavljajo skoro samo Jeseničani, se je doslej držala še kar dobro. Premagala je Madžare, Norvežane, Švicarje in igrala neodločeno z Angleži. Se pred nekaj leti ni mogla niti misliti na to, da bi premagala Švicarje in Norvežane, ki so veljali za hokejski »velesili«, čeprav manjši. Izgubila je tekmo z Nemčijo in to šele v zadnji tretjini, ko je jugoslovanskim igralcem zmanjkalo moči. Švicarje so premagali doma na Jesenicah, kamor je bila predstavljena ta tekma B skupine, da bi imeli tudi Jeseničani priložnost videti svoje ljubljence vsaj v eni tekmi svetovnega prvenstva. Tekmo je gledalo po poročilu dopisnika »Neue Zürcher Zeitung« 7000 ljudi in isti dopisnik meni, da je bila zmaga jugoslovanskega moštva zaslužena.

Najmanj grobo igrajo Švedje, najbolj pretepaška pa je bila doslej tekma med »slovanskimi brati« Čehi in Poljaki.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU PREDSTAVE V KULTURNEM DOMU

V petek, 11. t. m. ob 21. uri (sindikalni abonma)
V soboto, 12. t. m. ob 21. uri (abonma za okolico)
V nedeljo, 13. t. m. ob 16. uri (abonma nedeljski popoldanski)

JOSIP TAVCAR

MRTVI KANARČEK

TRAGICNA FANTAZIJA V DVEH DELIH

V nedeljo, 13. t. m. ob 16. uri v
PROSVETNI DVORANI NA OPCINAH
Samuel Beckett

ČAKAJOČ NA GODOTA

Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstave

V MALI DVORANI KULTURNEGA DOMA

V sredo, 16. t. m. ob 17. uri
V četrtek, 17. t. m. ob 21. uri
V petek, 18. t. m. ob 21. uri
Samuel Beckett

ČAKAJOČ NA GODOTA

in
POSLEDNJI TRAK

PRIZNANJE SLOVENSKEMU ROJAKU V RIMU

Ugledni član slovenske kolonije v Rimu, g. Vinko Levstik, lastnik hotela »Bled« v Via S. Croce in Gerusalemme 40 in penzion »Daniela« v Via Luzzatti 31, je prejel pred kratkim lepo javno priznanje. Posebna komisija, ki je bila ustanovljena pri pokrajinskem zavodu za turizem v Rimu z nalogo, da oceni najlepše jaslice, ki so bile v božičnem času na pobudo omenjenega zavoda prirejene v rimskih hotelih in penzionih, mu je podelila drugo nagrado za jaslice v hotelu »Bled«. Dobil je srebrno medaljo. Nagrade so slovesno podelili na Campidogliu v navzočnosti rimskega župana in kardinala vikarja.

G. Levstik je pred šestimi leti ustanovil svoj hotel v Rimu in si v tem kratkem času pridobil že lep ugled. Izvoljen je bil v izvršilni svet Zveze rimskih hotelirjev, pa tudi v izvršilni svet Zveze vseh italijanskih hotelirjev, hkrati pa je tudi predsednik odbora za preučevanje problemov malih hotelov.

G. Levstik je poročen z gospo Danilo iz ugledne žerjalove družine pri Sv. Ivanu v Trstu.

MOTORIZIRANO KMETIJSTVO

Od 13. do 21. marca bo odprt 68. velesejem v Veroni. Na sejmišču bodo razstavljeni tudi zadnji izumi kmetijskih strojev najrazličnejših vrst.

Poljedelska mehanizacija je zavzela v zadnjih letih v italijanskem kmetijstvu že prav velik obseg. Po zadnjih podatkih je v uporabi že nad 400 tisoč traktorjev in več sto tisoč drugih strojev za obdelovanje zemlje in pretvarjanje proizvodnje. Na italijanskih kmečkih posestvih računajo, da je v delu toliko strojev, da predstavljajo pogonsko moč 20 milijonov konjskih sil. Veronski velesejem pa bo pokazal še nove tehnične pridobitve na tem polju.

Iz kulturnega življenja

REVIJA »ZALIV«

(Nadaljevanje s 6. strani)

novi reviji. Zato morda kdaj drugič kaj več o tem. Pavle Zidar je objavil odlomek iz potopisa »Karantanija«. Odlomek je zanimiv, čeprav napisan bolj reportažno, zato smo radovedni na celotni spis. Danijela Nedoh je prispevala kratko kulturno reportažo »Stoli«.

Miroslav Košuta je zastopan s štirimi pesmi, ki vplivajo nekam narejeno, izumetničeno, morda tudi zaradi tega, ker so njegova izrazna sredstva precej konvencionalna. Izvirno vpliva pesem Savine Remec »Lov na srno«; preveva jo čustvo neke skrivne groze. Manj nas gane njena pesem »Samo nadaljevanje«. Največ pesmi — pet — pa je prispeval Marko Kravos, a so še začetniške.

Ostali del revije, ki je pestro urejena, izpopolnjujejo razni krajši polemični prispevki in kulturna poročila.

NAVDUŠILI SO TUDI NAS

Glasbena Matica v Trstu je priredila v nedeljo popoldne v Kulturnem domu koncert, na katerem je nastopil mladinski pevski zbor iz Trnovca v Ljubljani. Zbor vodi Majda Hauptmann. Zbor teh otrok velja zdaj za najboljši mladinski pevski zbor v Sloveniji. Navdušil je tudi naše občinstvo, ki je napolnilo gledališče.

Spored je obsegal umetne in ljudske slovanske pesmi, poleg dveh srbo-hrvaških.

Dr. FRANCE STELE' — 80-LETNIK

Pred kratkim je obhajal svojo 80-letnico ugledni slovenski umetnostni zgodovinar dr. France Stelč.

ŽENA IN DOM

Moda za vas

Pomladansko spodnje perilo

Letoŕnja moda mladostnih, kratkih in ozkih krojev oblek zahteva tudi lahkotno in dekliško postavo brez potenciranih bokov in oblik. Dosedanji stezniki, ki so služili v ta namen, so predstavljali eno tistih muk, ki si jih ženske nalagamo, da bi izgledale vitke in drobne. V zadnjem času za so začeli izdelovati te vrste spodnjega perila iz zelo mehkega in prožnega materiala, ki nas pri delu in gibih ne ovira, obleka pa se nam lepo prilaga in celotni videz je veliko boljši. Take tkanine so elastične čipke, lycra kombiniran z bombažem in filanca.

Ce vam ni potreben cel steznik, ker bi rade stanjšale samo boke, se lahko odločite za elastične hlačke z nekoliko daljšo hlačnico, da vam modelira še gornji debelejši del nog; če pa ste nekoliko močnejša v pasu in hočete skriti premočan želodec, si kupite elastičen modrec, ki se ga do pasu.

Zelo aktualni so tridelni kompleti iz vzorčaste-ga bombaža ali tudi iz nylona, ki sestojijo iz modrčka, hlačk, ki služijo obenem tudi kot pas za nogavice, in kombineže; vse v veselih barvnih kombinacijah, obrobjeno tudi z belimi ali barvnimi čipkami. Se ena novost: ravno tako tridelen komplet z močno izrezanim modrčkom, namenjen za poletne odprte obleke, kombineža pa se zredu-cira le na krilo in ima visok prerez ob strani.

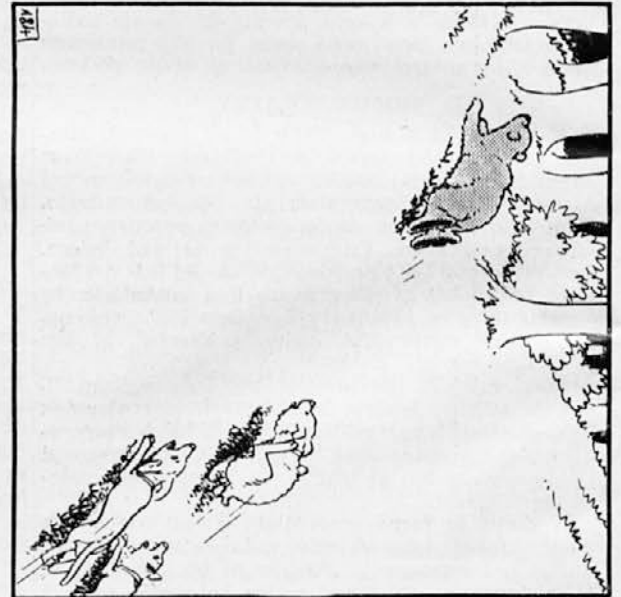
MARTINA

ZA
NAŠE
NAJMLAJŠE

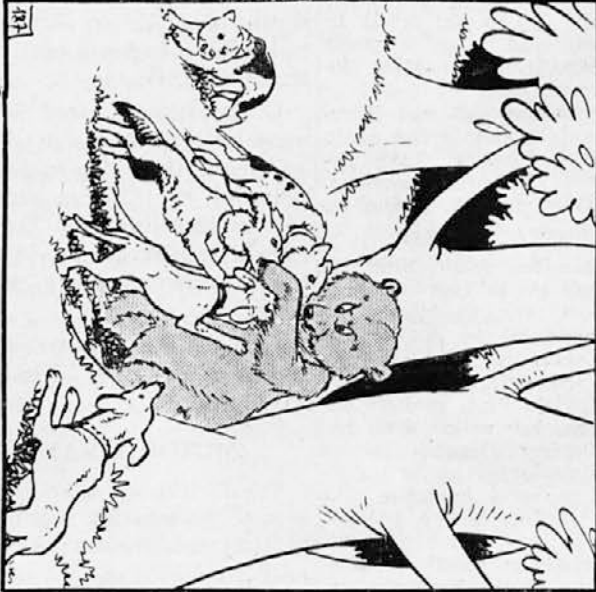
Snežek

32

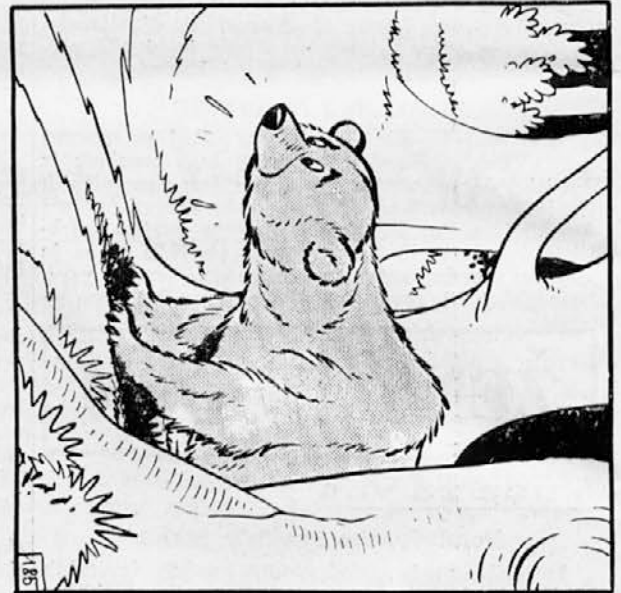
piše in riše
Miki Muster

184. Zdaj je kosmatinka lahko bežala proti gozdu, toda skozi odprtino v ograji so se preirivali psi in bevskajoč drli za njo. Čutila je, da jim ne bo mogla uiti, kajti ugriznjena šapa jo je strahovito bolela. Sklenila je da se postavi preganjalcem v bran, ko najde primeren prostor, da si zavaruje hrbet.

187. Medvedki je bilo vedno bolj jasno, da bo podlegla premoči, vendar ni popustila. Njeni zobci so trgali meso in njeni kremplji so zadajali stršne rane. Ona sama je krvavela na več mestih in eden od psov se je dogrizel celo do nje-rnega vratu. Otrčevala se je napadalcem, toda bilo jih je vedno več.

185. Slučaj je hotel, da si je izbrala za kritje prav drevo, na katerega sta se pred psi zatekla oba mladiča. Bilo je rogovillasto dvojno deblo, ravno primerno za medvedkine namene. Postavila se je hrbtom ob deblo in čakala pasje tolpe. Pripravljen je bila, da se bo borila na življenje in smrt.

188. Mladiča na drevesu sta strmela v strašni prizor pod seboj. Videla sta, kako se njuna mati bori s podkajanimi psi in kako ji pojemajo moči. Zdaj se je stanka zvrnila pod težo pasjih teles in slišala sta njeno žalostno stokanje. Naj dovolita tem zverinam, da jima ubijejo dobro staro mamo? Ne!

186. Psi so navallili. Kosmatinka se je prvih dveh otrčevala z dvema dobro merjenima klofutama, toda že jo je tretji ugriznil v stegno. Pograbila ga je s kremplji in ga dobesedno razparala, medtem pa sta se dva druga že pognala proti njej in se zagrizla vanjo. Prihajali pa so vedno novi in novi.

189. Najprej se je spustil Snežek. Kot bela kepa je padel v živi klopeč in pričel otepati s kremplji in zobmi po pasjih telesih. Za njim je priletel še Rjavček. Psi so presenečeni odskočili in Kosmatinka se je spet postavila na noge. Zdaj so bili v premoči in psi so se tulčali umaknili z bojišča.